

Sygn. akt III U 533/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 sierpnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Przemyślu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Anna Kicman

Protokolant sekr. sądowy Jadwiga Goraś

po rozpoznaniu w dniu 22 sierpnia 2016 r. w Przemyślu

na rozprawie

sprawy S. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o emeryturę

na skutek odwołania S. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

z dnia 30 czerwca 2016r., **znak:** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy S. R. prawo do emerytury, począwszy od dnia 1 maja 2016r.

Sygn. akt III U 533/16

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 22 sierpnia 2016 r.

Decyzją z dnia 30 czerwca 2016 r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił wnioskodawcy S. R. prawa do emerytury.

W podstawie prawnej decyzji powołano ogólnie przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015, poz. 748 ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zm.).

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy podał, że wnioskodawca nie spełnia warunków do uzyskania emerytury, bowiem do dnia 1 stycznia 1999 r. nie został udowodniony wymagany 15 – letni okres pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Zakład Ubezpieczeń Społecznych na podstawie dowodów dołączonych do wniosku przyjął za udowodnione okresy składkowe i nieskładkowe łącznie w wymiarze 26 lat, 1 miesiąca i 17 dni, w tym staż pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 6 lat i 2 miesiące, tj. zatrudnienie od 1 listopada 1980 r. do 30 czerwca 1981 r. oraz od 1 sierpnia 1985 r. do 31 stycznia 1991 r. na stanowisku „maszynista i operator spycharki”.

ZUS wyjaśnił przy tym, iż nie uwzględniono okresu zatrudnienia wnioskodawcy od 9 sierpnia 1974 r. do 31 stycznia 1975 r. z powodu braku odpowiednich dokumentów, od 1 lutego 1975 r. do 31 lipca 1979 r., bowiem był on zatrudniony na stanowisku pomocnika operatora, jednakże brak jest informacji jakiego sprzętu był on operatorem, a także okresu od 1 sierpnia 1979 r. do 31 października 1980 r. i od 1 lipca 1981 r. do 31 lipca 1985 r., ponieważ z angaży wynika, że był zatrudniony na stanowisku operatora również bez wskazania konkretnego sprzętu. Zakład wskazał, że nie przyjęto także okresu zatrudnienia wnioskodawcy od 9 maja 1995 r. do 14 maja 1997 r. na podstawie świadectwa pacy z dnia 14 stycznia 2000 r., ponieważ w w/w świadectwie nie powołano się na rozporządzenie Rady Ministrów oraz charakter pracy, a także stanowisko nie odpowiada ściśle wykazowi

w rozporządzeniu resortowym. ZUS wskazał, iż w przedmiotowym świadectwie podano charakter pracy – załadunek, rozładunek węgla, a według rozporządzenia w/w stanowisko zostało ujęte jako ciężkie prace załadunkowe i wyładunkowe oraz przeładunek materiałów sypkich, pylistych, toksycznych, żrących lub parzących w transporcie, ponadto w świadectwie pracy

w szczególnych warunkach jest podane stanowisko – operator koparki,

a w rozporządzeniu określone jest to jako operator maszyn urządzeń i sprzętu przeładunkowego.

Wnioskodawca S. R. w dniu 13 lipca 2016 r. złożył odwołanie od powyższej decyzji podnosząc, iż jest ona dla niego krzywdząca

z uwagi na to, że nie uwzględniono mu okresu zatrudnienia od 19 sierpnia 1974 r. do 28 lutego 1991 r. jako pracy w szczególnych warunkach na stanowisku operatora spycharki. Wnioskodawca wyjaśnił, iż w spornym okresie pracował w Ośrodku (...) Lasów Państwowych w D. koło Ł. wykonując pracę na ciężkim sprzęcie jako operator spycharki TM-100 i na koparkach jednonaczyniowych W. 408 i 606. Wskazał, iż posiada uprawnienie do prowadzenia takich pojazdów. Nadmieniał, że w spornym okresie współpracował w w/w zakładzie pracy wraz z J. K. i T. D., którzy mogą potwierdzić powyższe okoliczności.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania z tych samych względów oraz na podstawie tych samych przepisów prawa, które stanowiły podstawę wydania zaskarżonej decyzji.

Zakład wyjaśnił nadto, że na okoliczność pracy w szczególnych warunkach wnioskodawca przedłożył świadectwo pracy wystawione dnia 14 stycznia 2000 r. przez Syndyka Masy Upadłości, z którego wynika, że od 9 maja 1995 r. do 14 maja 1997 r. wykonywał prace polegające na „załad.

i rozład. węgla” na stanowisku operatora koparki. Syndyk wskazał również,

że stanowisko to zostało wykazane w zarządzeniu nr 55 (...) w wykazie B, Dział VIII, poz. 1, pkt 3, jednakże ze względu na liczne błędy merytoryczne, organ rentowy powziął wątpliwość, czy Syndyk prawidłowo zakwalifikował prace wnioskodawcy jako prace w szczególnych warunkach. Ponadto na okres pracy w Ośrodku (...) w Lasach państwowych od 19 sierpnia 1974 r. do 28 lutego 1991 r. wnioskodawca nie przedłożył świadectw pracy w szczególnych warunkach, natomiast złożył oświadczenie na okoliczność takiej pracy, a także przedłożył dokumentację z akt osobowych

w oparciu o którą uwzględniono część okresu jako zatrudnienie

w szczególnych warunkach, tj. od 1 listopada 1980 r. do 30 czerwca 1981 r.

i od 1 sierpnia 1985 r. do 31 stycznia 1991 r., natomiast nie uwzględniono pozostałych okresów, ponieważ z przedłożonych angaży wynika,

że wnioskodawca zajmował stanowiska, do których nie można z całą pewnością przypisać wykonywania pracy w szczególnych warunkach, tj. stanowiska pomocnika operatora, operatora lub maszynisty, bowiem brak jest informacji jakimi wówczas kierował pojazdami. Zakład wskazał, iż sporny okres po wyłączeniu okresów zasiłków chorobowych i okresów niewykonywania pracy z powodu urlopów bezpłatnych wynosi 11 lat, 4 miesiące i 10 dni.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca S. R., urodzony (...),

w dniu 31 maja 2016 r. złożył w organie rentowym wnioski o ustalenie prawa do emerytury z uwzględnieniem okresów pracy w warunkach szczególnych oświadczając w nim jednocześnie, że nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

Na 1 stycznia 1999 r. wnioskodawca legitymuje się ogólnym stażem ubezpieczeniowym wynoszącym 26 lat, 1 miesiąc i 17 dni, na dowód czego w aktach organu rentowego zalega dokumentacja w postaci m.in. świadectw pracy.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych uznał za udowodniony okres pracy S. R. w warunkach szczególnych wykonywanej stale

i w pełnym wymiarze czasu pracy w Ośrodku (...) Lasów Państwowych w D. k/Ł. w okresie od 1 listopada 1980 r. do 30 czerwca 1981 r. na stanowisku maszynisty spycharki i od 1 sierpnia 1985 r. do 31 stycznia 1991 r. na stanowisku maszynisty spycharki, ładowarki

i koparki. Natomiast nie uwzględniono do stażu pracy w szczególnych warunkach pozostałego okresu zatrudnienia wnioskodawcy w ww. zakładzie pracy, tj. od 19 sierpnia 1974 r. do 31 stycznia 1975 r., od 1 lutego 1975 r. do 31 lipca 1979 r., od 1 sierpnia 1979 r. do 31 października 1980 r. i od 1 lipca 1981 r. do 31 lipca 1985 r. z uwagi na niekompletną i niejasną dokumentację. Zakład nie uwzględnił ponadto zatrudnienia S. R.

w Zakładach (...) od 9 maja 1995 r. do 14 maja 1997 r., ponieważ Syndyk wystawiający świadectwo pracy w szczególnych warunkach wskazał rodzaj pracy i stanowisko niezgodne z obowiązującymi przepisami prawa.

Dowód – dokumentacja w aktach organu rentowego.

Sąd ustalił, że wnioskodawca S. R. w okresie od 19 sierpnia 1974 r. do 28 lutego 1991 r. był zatrudniony w Ośrodku (...) Lasów Państwowych w D. k/Ł.. Na początku wnioskodawca został zatrudniony na stanowisku pomocnika operatora, a 23 listopada 1974 r. uzyskał uprawnienia do wykonywania pracy na stanowisku operatora spycharki, jednakże w dalszym ciągu posiadał angaż jako pomocnik operatora. Zarówno operator, jak i jego pomocnik, obsługiwali jednocześnie tę samą maszynę z uwagi na to, że do pracy w kamieniołomach niezbędne były dwie osoby. W pierwszych latach zatrudnienia, wnioskodawca jako pomocnik wraz z operatorem obsługiwali spycharkę marki S., natomiast w późniejszym okresie, tj. około 1975 r., po krótkim przyuczeniu, wnioskodawca samodzielnie obsługiwał koparkę marki W.. W latach osiemdziesiątych wnioskodawca przez około 6 miesięcy pracował na spychaczu, a następnie ponownie przydzielono mu koparkę. Wnioskodawca będąc operatorem ww. maszyn pracował w lesie przy budowie dróg, a także zajmował się załadunkiem kamienia w kamieniołomach. Praca pomocnika i operatora wyglądała tak samo, bowiem obydwie stanowiska związane były z obsługą maszyn ciężkich.

Z tytułu wykonywania ww. pracy wnioskodawca w okresie zimowym otrzymywał zupy regeneracyjne.

Powyższe czynności na stanowisku pomocnika i operatora maszyn wnioskodawca wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Sąd ustalił ponadto, że zeznający w sprawie świadek T. D. otrzymał prawo do emerytury w obniżonym wieku z tytułu pracy u tego samego pracodawcy, co wnioskodawca, na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego.

Dowód :

- akta osobowe z okresu zatrudnienia wnioskodawcy w Ośrodku (...) Lasów Państwowych w D. k/Ł.,
- kserokopia uprawnienia maszynistów ciężkich maszyn budowlanych i drogowych, k. 4,
- kserokopia świadectwa pracy z dnia 28.02.1991 r., k. 5,
- zeznania świadków: T. D., k. 22,

J. K., k. 22,

- przesłuchanie wnioskodawcy S. R., k. 22.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach organu rentowego na etapie wydawania zaskarżonej decyzji, a także dokumentów przedłożonych dopiero w trakcie postępowania sądowego, których domniemanie prawdziwości wynika z art. 244 i nast. k.p.c., a ponadto ich wiarygodność nie została obalona przez żadną ze stron.

Oдноśnie okresu pracy wnioskodawcy w Ośrodku (...) Lasów Państwowych w D. k/Ł. Sąd uznał za wiarygodne zeznania świadków T. D. oraz J. K.. Wskazani świadkowie pracowali w tym samym zakładzie pracy i wykonywali takie same czynności, jak wnioskodawca, a zatem dokładnie znali charakter tej pracy oraz jej negatywne oddziaływania.

Dodatkowo zeznania wnioskodawcy wzajemnie się potwierdzają i uzupełniają z treścią zeznań wyżej wskazanych świadków.

Dowody osobowe stanowią dodatkowo uzupełnienie dowodów z dokumentów w zakresie zajmowanych przez wnioskodawcę stanowisk pracy oraz rodzaju pracy wykonywanej w okresach będących przedmiotem postępowania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy S. R. należy uznać za uzasadnione.

Na podstawie art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz. U. z 2016 r. poz. 887) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2 art. 184).

Zgodnie z art. 32 ust. 1 powołanej wyżej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2 i 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 ust. 2 i 3.

Przy ustalaniu okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie uwzględnia się: okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (art. 32 ust. 1a pkt 1).

Dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości

dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia (art. 32 ust. 2).

Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (ust. 4 art. 32).

Przepisy dotychczasowe to rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych

w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Zgodnie z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43

ze zm.) - pracownik, który wykonywał pracę w szczególnych warunkach określonych w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeśli osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn, ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Ponadto według § 2 ust. 1 cyt. rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych

w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach

lub w szczególnym charakterze była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W myśl § 3 powołanego rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej "wymaganym okresem zatrudnienia", uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia.

Bezspornym jest, iż wnioskodawca S. R. 23 kwietnia 2016 r. ukończył 60 lat, osiągnął wymagany staż ogólny wynoszący co najmniej 25 lat dla mężczyzn oraz nie był członkiem otartego funduszu emerytalnego. Ponadto organ rentowy uwzględnił zatrudnienie wnioskodawcy w warunkach szczególnych w Ośrodku (...) Lasów Państwowych w D. k/Ł. w okresie od 1 listopada 1980 r. do 30 czerwca 1981 r. na stanowisku maszynisty spycharki i od 1 sierpnia 1985 r. do 31 stycznia 1991 r. na stanowisku maszynisty spycharki, ładowarki i koparki, tj. w łącznym wymiarze 6 lat i 2 miesięcy.

Istotą sporu w niniejszej sprawie była zatem kwestia ustalenia,

czy wnioskodawca S. R. był zatrudniony co najmniej 15 lat

w warunkach szczególnych.

Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe wykazało ponad wszelką wątpliwość, iż w okresie od 19 sierpnia 1974 r. do 28 lutego 1991 r. wnioskodawca był zatrudniony w Ośrodku (...) Lasów Państwowych w D. k/Ł. na stanowisku pomocnika operatora/operatora maszyn ciężkich i wykonywał pracę na koparce oraz spycharce.

Wprawdzie nazwy stanowisk zajmowanych przez wnioskodawcę nie odpowiadają nazewnictwu stanowisk ustalonych w zarządzeniu resortowym, jednak nie oznacza to, iż prace nie są wykonywane w warunkach szczególnych. Zgodnie bowiem z utrwalonym poglądem orzecznictwa dla ustalenia pracy wykonywanej w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. istotne znaczenie ma rodzaj faktycznie wykonywanej pracy.

Zakres wykonywanych czynności przez wnioskodawcę w spornym okresie w pełni odpowiadał pracom w szczególnych warunkach wymienionym w wykazie A, w dziale V (w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych), w pozycji

3 – prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów

z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Dla porządku przypomnieć należy, iż zarządzenia resortowe utraciły moc

i nie są już źródłem prawa. O szczególnym charakterze zatrudnienia decyduje

w pierwszej kolejności rodzaj wykonywanych przez ubezpieczonego prac, wymienienie ich w rozporządzeniu Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. i znaczna szkodliwość prac dla zdrowia oraz znaczny stopień ich uciążliwości. Te warunki prace wykonywane przez wnioskodawcę w spornym okresie spełniają.

Informacyjnie można jednak wskazać, że stanowisko, które wnioskodawca zajmował wymienione jest również w wykazie A, dział V –

w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych, w pozycji 3 – prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych, w punkcie 1 – maszynista koparek i ładowarek jednonaczyniowych i wielonaczyniowych oraz w punkcie 3 – maszynista spycharek i ciągników gąsienicowych, stanowiącym załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz do wzrostu emerytury lub renty.

Podkreślenia wymaga również, iż w postępowaniu przed sądami pracy

i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być udowodniane wszelkimi dowodami przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego, w tym również zeznaniami świadków i stron.

W postępowaniu wszczętym odwołaniem od decyzji organu rentowego Sąd kieruje się regułami dowodzenia określonymi w art. 227-309 k.p.c., zwłaszcza że w przepisach regulujących postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych (art. 477⁸ i nast. k.p.c.) nie ma jakichkolwiek odrębności lub ograniczeń. Przeciwnie, art. 473 § 1 k.p.c. stanowi,

że w sprawach z tego zakresu nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i z przesłuchania stron, co oznacza,

że fakty, od których uzależnione jest prawo do emerytury i renty

oraz wysokość tych świadczeń, mogą być wykazywane wszelkimi środkami dowodowymi, w tym także zeznaniami świadków i stron.

Zatem z poczynionych wyżej ustaleń wynika, że wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 r. wykazał łącznie ponad 15 lat pracy w warunkach szczególnych (po zsumowaniu z okresami zaliczonymi już przez organ rentowy), a tym samym spełnił wszystkie przesłanki niezbędne do przyznania mu prawa do emerytury w świetle wyżej powołanych przepisów.

Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r.

o emeryturach i rentach z FUS, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca,

w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

W niniejszej sprawie wnioskodawca S. R. wiek emerytalny osiągnął 23 kwietnia 2016 r., a wniosek został złożony 31 maja 2016 r., a zatem w oparciu o powyższe, prawo do świadczenia emerytalnego należało przyznać począwszy od 1 maja 2016 r., tj. od pierwszego dnia miesiąca, w którym został złożony wniosek o świadczenie emerytalne.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.

w związku z powołanymi wyżej przepisami prawa orzeczono, jak w sentencji wyroku.